

Prinášame v plnom znení príhovor Svätého Otca v bratislavskej katedrále svätého Martina na stretnutí s biskupmi, kňazmi, zasvätenými osobami a katechétmi.

Drahí bratia biskupi,

Drahí kňazi, rehoľníčky, rehoľníci a seminaristi,

Drahí katechéti, sestry a bratia, dobrý deň!

Srdečne vás pozdravujem a ďakujem Mons. Stanislavovi Zvolenskému za jeho slová.

Ďakujem za pozvanie, aby som sa cítil ako doma: prichádzam k vám ako váš brat, a preto sa cítim ako jeden z vás. Som tu, aby som s vami zdieľal vašu cestu, -toto je úlohou biskupa, čiže pápeža-, vaše otázky, očakávania a nádeje tejto cirkvi a tejto krajiny. A keď už hovoríme o krajine, práve som pani prezidentke povedal, že Slovensko je báseň! Zdieľanie, to bol štýl prvej kresťanskej komunity: jednomyselne zotrúvali na modlitbách, kráčali spoločne (porov. Sk 1,12- 14). Aj sa hádali, ale kráčali spoločne.

To je prvá vec, ktorú potrebujeme: Cirkev, ktorá kráča spolu a prechádza po cestách života s horiacou fakľou Evanjelia. Cirkev nie je pevnosťou, nie je mocenskou štruktúrou, či hradom, ktorý je postavený na návrší, hľadiaci zhora na svet s odstupom a vystačí si sám. Tu v Bratislave hrad už je a je krásny. Ale Cirkev je spoločenstvo, ktoré túži pritiahnúť ku Kristovi cez radosť Evanjelia- nie je hrad; je kvasom, z ktorého sa vytvára Kráľovstvo lásky a pokoja v ceste sveta. Prosím vás, nepodľahneme pokušeniu okázalej nádhery a svetskej veľkoleposti! Cirkev musí byť pokorná ako bol pokorný Ježiš, ktorý sa zriekol všetkého (*teol. : úplné vnútorné vyprázdnenie) a stal sa chudobným, aby nás obohatil (porov. 2 Kor 8,9): prišiel, aby prebýval medzi nami a vyliečil naše zranené človečenstvo.

Aká krásna je pokorná cirkev, ktorá sa neoddeľuje od sveta a nepozerá na život s odstupom, ale žije v jeho vnútri. Žiť vo vnútri - nezabudnime na to: zdieľať, kráčať spolu, prijímať otázky a očakávania ľudí. Toto nám pomáha oslobodiť sa od zameranosti na seba samých: centrom Cirkvi Kto je centrom Cirkvi? To nie je Cirkev! A keď sa Cirkev pozerá len na samú seba, skončí ako žena v evanjeliu: zhrbená, hľadiaci na svoj pupok (porov. Lk 13, 10-13). Stredom Cirkvi nie je ona sama! Zanechajme prílišné starosti o samých seba, o naše štruktúry či o to ako sa spoločnosť na nás pozerá. A to nás nakoniec privedie k „teológii líčenia“... Ako sa lepšie nalíčiť...? Ponorme sa radšej do skutočného života ľudí, reálneho života ľudí a položme si túto otázku: aké sú potreby a duchovné očakávania nášho ľudu? Čo očakávame od Cirkvi? Zdá sa mi dôležité snažiť sa odpovedať na tieto otázky a prichádzajú mi na um tri slová.

Prvé je sloboda. Bez slobody niet pravej ľudskosti, pretože ľudská bytosť bola stvorená slobodná a na to, aby zostala slobodná. Dramatické obdobia dejín vašej krajiny sú veľkým ponaučením: keď bola sloboda zranená, zneuctená a zabitá, ľudskosť bola zdegradovaná a vzniesli sa búrky násilia, nátlaku a odňatia práv.

Zároveň sloboda však nie je automatickým výdobytkom, ktorý sa nemení a zostáva raz a navždy. Nie! Sloboda je vždy cestou, niekedy ťažkou, ktorú treba neustále obnovovať, bojovať za ňu každý deň. Na to, aby ste mali skutočnú slobodu, nestačí, aby sme boli slobodní na vonkajšej rovine alebo v spoločenských štruktúrach. Sloboda nás priamo volá k zodpovednosti za svoje rozhodnutia, k rozlišovaniu, k tomu, aby sme rozvíjali životné

procesy. Toto je náročné a máme z toho strach. Niekedy je jednoduchšie nenechať sa vyprovokovať konkrétnymi situáciami a kráčať ďalej tak, že opakujeme minulosť, bez srdca, bez rizika voľby: radšej sa vliecť životom a robiť to, o čom druhí rozhodujú za nás - možno dav alebo verejná mienka, alebo veci ktoré nám médiá predávajú. To nie je dobré. A dnes často robíme veci, o ktorých za nás rozhodujú médiá. A stratíte slobodu. Pripomeňme si dejiny izraelského národa: trpeli za tyranskej vlády faraóna, boli otrokmi; potom ich Pán vyslobodil, ale na to, aby dosiahli skutočnú slobodu - nielen od nepriateľov - museli prejsť púšťou, teda namáhavou cestou. A začali premýšľať: „Neviem, či nám nebolo lepšie predtým; mali sme na jedenie aspoň cibuľu...“. Je to veľké pokušenie: radšej trochu cibule než námaha a riziko súvisiace so slobodou. To je jedno z pokušení. Včera som v rozhovore s ekumenickou skupinou spomínal Dostojevského „Veľkého inkvizítora“. Kristus sa v tajnosti vracia na zem a inkvizítor mu vyčíta, že dal ľuďom slobodu. Stačí kúsok chleba a niečoho iného; stačí kúsok chleba a niečo iné. Stále to pokušenie, pokušenie cibule. Radšej trochu cibule a chleba ako námaha a riziko slobody. Nechávam na vás, aby ste sa nad týmito vecami zamysleli.

Niekedy nás táto predstava ohrozuje aj v Cirkvi: radšej mať všetko vopred stanovené, zákony, ktoré treba dodržať, bezpečnosť a uniformnosť, než byť zodpovední a dospelí kresťania, ktorí myslia, pýtajú sa vlastného svedomia a vedia aj spochybníť svoje predstavy. Mať všetko regulované je začiatkom kazuistickej morálky. V duchovnom a cirkevnom živote máme pokušenie hľadať falošný pokoj, ktorý nám zaručuje bezproblémový stav, namiesto evanjeliového ohňa, ktorý nás znepokojuje, ktorý nás premieňa. Bezpečná egyptská cibuľa je pohodlnejšia ako neznáme púšte. Avšak Cirkvi, ktorá nedáva priestor dobrodružstvu slobody - aj v duchovnom živote - hrozí to, že sa stane rigidnou a zatvorenou. Niektorí sú na to možno zvyknutí; ale mnohých iných - najmä v mladších generáciách - neláka ponuka viery ktorá im nenechá vnútornú slobodu, nepriťahuje ich Cirkev, kde musia všetci rovnako myslieť a slepo poslúchať.

Moji drahí, nebojte sa formovať ľudí tak, aby mali zrelý a slobodný vzťah k Bohu. Dôležitý je tento vzťah. Budeme mať možno pocit, že nemáme všetko pod kontrolou a že strácame silu a autoritu, ale Kristova cirkev nechce ovládať svedomie a obsadiť miesta; chce byť „fontánou“ nádeje v živote ľudí. Je to riziko. Je to výzva. Hovorím to predovšetkým pastierom: vy vykonávate službu v krajine, kde sa mnohé veci rýchlo zmenili a kde sa spustili mnohé demokratické procesy - ale sloboda je ešte stále krehká. Je krehkou predovšetkým v srdci a v mysli ľudí. Preto vás povzbudzujem, aby ste ich formovali k slobode od rigidnej religiozity. Vyjsť z tohoto a nechajte ich rásť v slobode! Nech sa nik necíti utláčaný, ale každý nech má možnosť objaviť slobodu Evanjelia a postupne vstúpiť do vzťahu s Bohom; a to s dôverou človeka, ktorý vie, že pred Ním si môže nieť svoj príbeh a svoje rany bez strachu a bez pretvárok, bez starostí o to, aby sme museli obhájiť svoj obraz. Aby sme dokázali povedať: „Som hriešnik“, ale aby sme to povedali úprimne, nie aby sme sa bili do prs a ďalej verili, že sme spravodliví. Sloboda. Nech je evanjeliová zvesť oslobodzujúca a nikdy nie utláčajúca. A nech je Cirkev znakom slobody a prijatia!

Som si istý, že sa nikdy nedozvieme, odkiaľ to pochádza. Poviem vám niečo, čo sa stalo pred nejakým časom. Ide o list od biskupa, v ktorom hovorí o nunciovi. Povedal: „No, boli sme 400 rokov pod Turkami a trpeli sme. Potom 50 rokov pod komunistami a trpeli sme. Ale

sedem rokov s týmto nunciom bolo horších ako obe tieto veci!“ Niekedy sa sám seba pýtam: koľko ľudí môže povedať to isté o svojom biskupovi alebo farárovi? Koľko ľudí? Nie, bez slobody, bez otcovstva to nejde.

Druhé slovo, prvé bolo sloboda- tvorivosť. Ste deťmi veľkej tradície. Vaša náboženská skúsenosť má pôvod v kázani a v službe žiarivých osobností sv. Cyrila a Metoda. Oni nás učia, že evanjelizácia nie je nikdy jednoduchým opakovaním minulosti. Radosťou Evanjelia je vždy Kristus, ale cesty, ktorými sa táto radostná zvesť má šíriť časom a dejinami sú rozdielne. Cesty sú všetky rozdielne. Cyril a Metod kráčali spolu po týchto končinách európskeho kontinentu a zapálení túžbou po ohlasovaní evanjelia vymysleli novú abecedu, aby mohli preložiť Bibliu, liturgické texty a kresťanskú náuku. Tak sa stali apoštolmi inkulturácie viery tu u vás. Vymysleli nové jazyky na šírenie Evanjelia; boli tvoriví v pretlmočení kresťanského posolstva; boli tak blízko ľudu s ktorým sa stretali, že sa naučili rozprávať ich jazykom a prijali ich kultúru. Nepotrebuje toto isté aj dnešné Slovensko? Pýtam sa. Nie je snáď toto najurgentnejšou úlohou Cirkvi pri dnešných európskych národoch: vymyslieť nové „abecedy“, aby zvestovala vieru? V pozadí máme bohatú kresťanskú tradíciu. V mysli mnohých ľudí je žiaľ táto tradícia dnes len v spomienkach na minulosť, ktorá už nehovorí a neposkytuje orientáciu pri životných rozhodnutiach. Zoči voči strate zmyslu pre Boha a radosti viery nepomôžu náreky; neosoží nám zabarikádovať sa v pevnosti obranného katolicizmu, súdiť a obviňovať zlý svet. Potrebujeme tvorivosť Evanjelia. Dajme pozor! Evanjelium ešte nie je uzavreté, je otvorené! Je v platnosti, je v platnosti, pokračuje. Spomeňme si na tých mužov, ktorí chceli priniesť ochrnutého človeka až k Ježišovi, ale nebolo miesta ani predo dvermi. Odkryli strechu a otvorom spustili lôžko, na ktorom ležal ochrnutý (porov. Mk 2,1-5). Boli tvoriví! Tvárou v tvár ťažkostiam – „Ale ako to urobíme?“ Ach, urobme to!“ – tvárou v tvár generácii, ktorá možno neverí, ktorá stratila zmysel pre vieru, alebo ktorá zredukovala vieru na zvyk či viac-menej prijateľnú kultúru, skúsme otvoriť dieru a byť kreatívni! Sloboda, kreativita... Aké krásne, keď vieme nájsť nové cesty, spôsoby a jazyky na zvestovanie Evanjelia! A my si môžeme pomôcť ľudskou tvorivosťou, každý z nás má aj túto možnosť, ale veľkým kreatívcom je Duch Svätý! On je ten, kto nás nabáda k tvorivosti! Ak svojím kázaním a svojou pastoráciou už nedokážeme vojsť dnu bežnou cestou, snažme sa otvoriť iné priestory; skúsme inými cestami.

A tu urobím jednu zátvorku. Kázanie. Ktosi mi povedal, že v „Evangelií gaudium“ som sa príliš zastavil pri homílii, pretože je to jeden z problémov tejto doby. Áno, homília nie je sviatosť, ako tvrdili niektorí protestanti, ale je to svätenina! Nie je pôstnym kázaním, nie, je to niečo iné. Je v srdci eucharistie. A myslite na veriacich, ktorí musia počúvať homílie trvajúce 40 minút, 50 minút, na témy, ktorým nerozumejú, ktoré sa ich nedotýkajú... Prosím vás, kňazi a biskupi, dobre si premyslite, ako pripraviť homíliu, ako ju urobiť, aby ste mali kontakt s ľuďmi a aby sa nechali inšpirovať biblickým textom. Homília by zvyčajne nemala byť dlhšia ako desať minút, pretože ľudia po ôsmich minútach strácajú pozornosť, s výnimkou ak je veľmi zaujímavá. Čas by však mal byť 10-15 minút, nie viac. Jeden môj profesor homiletiky hovorieval, že homília musí mať vnútornú súdržnosť: myšlienku, obraz a cit; aby ľudia odchádzali s myšlienkou, obrazom a niečím, čo pohlo ich srdce. Tak jednoduché je ohlasovanie evanjelia! A tak kázal, že Ježiš berie vtáky, berie polia, berie

toto... konkrétne veci, ale aby ľudia rozumeli. Prepáčte, ak sa k tomu vrátim, ale znepokojuje ma to... [potlesk] Dovolím si zlomyselnosť: potlesk začali reholné sestry, ktoré sú obeťami našich homílií!

Cyril a Metod otvorili túto novú kreativitu, tak urobili a hovoria nám toto: Evanjelium nemôže rásť, pokiaľ nie je zakorenené v kultúre národa, t.j. v jeho symboloch, otázkach, slovách a postojoch. Obaja bratia museli čeliť mnohým prekážkam a boli prenasledovaní. Veď to viete. Boli obvinení z herézy, lebo sa opovážili prekladať jazyk viery. Toto je ideológia, ktorá sa rodí z pokušenia mať veci uniformné. Za snahou chcieť byť uniformný sa skrýva ideológia. Evanjelizácia je však procesom inkulturácie: je úrodným semenom novosti; je novostou Ducha, ktorý všetko obnovuje. „Roľník seje,“ povie Ježiš, „potom ide domov a spí. On nevstáva, aby videl, či rastie, či kľíči... To Boh dáva rast. V tomto zmysle život príliš nekontrolujte: nechajte život rásť, ako to robili Cyril a Metod. Je na nás, aby sme dobre zasiali a starali sa oň ako otcovia. Roľník sa stará, ale nechodí každý deň na kontrolu, aby videl, ako rastie. Ak to robí, zabije rastlinu.

Sloboda, kreativita a napokon, dialóg. Cirkev, ktorá formuje ľudí v zmysle vnútornej a zodpovednej slobody a ktorá vie byť tvorivá ponoriac sa do dejín a kultúry, je tiež Cirkvou, ktorá vie viesť dialóg so svetom – s tými, ktorí vyznávajú Krista, hoci nie sú „naši ľudia“; s tými, ktorí kráčajú namáhavou cestou duchovného hľadania; a tiež s tými, ktorí neveria. Nie je selektívny, nie je to dialóg s malou skupinou, ale so všetkými: s veriacimi, s tými, ktorí sa usilujú o svätosť, s vlažnými a s neveriacimi. Hovorí s každým. Je to Cirkev, ktorá – podľa príkladu Cyrila a Metoda – pevne spája Východ a Západ, s ich rozličnými tradíciami a citlivosťou. Je to spoločenstvo, ktoré zvestovaním Evanjelia lásky vytvára spoločenstvo, priateľstvo a dialóg medzi veriacimi, medzi rôznymi vierovyznaniami a medzi národmi.

Jednota, spoločenstvo a dialóg sú vždy krehké, najmä vtedy, keď máme za sebou bolestné dejiny, ktoré zanechali jazvy. Spomienky na zranenia môžu nechať sklznúť k zatrpknutosti, nedôvere, ba aj opovrhnutiu; a podnecujú nás, aby sme sa oddeľovali ohradami od tých, ktorí sú iní ako my. Rany však môžu byť aj priechodmi či otvormi, cez ktoré napodobňujúc rany nášho Pána umožňujú priechodu Božieho milosrdenstva. Jeho milosti, ktorá mení životy a robí z nás šíriteľov pokoja a zmierenia. Viem, že máte príslovie: „Kto do teba kameňom, ty doňho chleбом“. Toto nás inšpiruje. Je to veľmi evanjeliové! Je to Ježišova výzva, aby sme prerušili začarovaný a ničivý kruh násilia, aby sme nastavili druhé líce tomu kto udiera, aby sme dobrom premáhali zlo (porov. Rim 12,21). Zaujala ma jedna udalosť zo života kardinála Korca. Bol to jezuitský kardinál, bol prenasledovaný režimom, uväznený a nútený tvrdo pracovať, až ochorel. Keď prišiel do Ríma pri príležitosti Jubilea v roku 2000, išiel do katakomb, zapálil sviečku za svojich prenasledovateľov a prosil pre nich o milosrdenstvo. Toto je Evanjelium! Toto je Evanjelium! Rastie v živote a v dejinách skrze pokornú lásku, skrze trpezlivú lásku.

Drahé a drahí, som Bohu vďačný za to, že som tu s vami; a ďakujem vám zo srdca za to, čo robíte, i za to, čím ste a za to, čo urobíte inšpirovaní touto homíliou, ktorá je zároveň semenkom, ktoré zasievam... Uvidíme, či rastliny vyrastú! Prajem vám, aby ste naďalej kráčali cestou evanjeliovej slobody, v tvorivosti viery a v dialógu, ktorý vyviera z Božieho milosrdenstva. Boh nás stvoril ako bratov a sestry a volá nás k tomu, aby sme boli tvorcami

Príhovor Svätého Otca v bratislavskej katedrále svätého Martina

pokoja a svornosti. Zo srdca vás žehnám. A, prosím vás, modlite sa za mňa. Ďakujem!

Zdroj: TK KBS

Foto: Markéta Zelenková / Člověk a Víra

The post [Príhovor Svätého Otca v bratislavskej katedrále svätého Martina](#) appeared first on [Zasvätený život](#).

(Zamyslenie zo stránky zasvatenyzivot.sk.)